

Suggesties voor lessen en thematische aandacht op school rond seksuele diversiteit

In de loop van het jaar zijn er veel gelegenheden waarbij u op vanzelfsprekende manier aandacht voor seksuele diversiteit kunt integreren. In deze notitie geven we een overzicht van zulke gelegenheden en tips voor welke activiteiten u zonder veel moeite kunt ondernemen. Bij jaarlijks terugkomende algemene evenementen geven we de algemene website. Daar zult u over het algemeen geen of weinig aandacht voor seksuele diversiteit vinden. Deze notitie kunt u daarom zien als een aanvulling op het "algemene" maar soms niet volledige inclusieve aanbod dat de websites bieden. Een aantal van de voor lessen geadviseerde films komen van de RAINBOW Educational Toolkit. De daarbij gegeven links naar YouTube video's zijn vaak niet Nederlands ondertiteld. De wel ondertitelde films zijn verkrijgbaar op een DVD die bij COC Amsterdam besteld kan worden (€15 per stuk, <https://www.cocamsterdam.nl/thema/voorlichting/rainbow-lespakket>).

Inhoud

Door het hele jaar heen	1
Week tegen Pesten (18-22 september)	2
Coming-out dag (11 oktober).....	4
Week van Respect (begin november).....	5
Paarse Vrijdag (eerste vrijdag na sinterklaas)	7
Mensenrechtendag (10 december).....	7
Week van de Liefde (12-18 februari)	8
International Day Against Homophobia and Transphobia (IDAHOT) (17 mei)	9

Door het hele jaar heen

1. Zes basiswerkvormen

https://www.edudivers.nl/lesgeven/werkvormen/zes_basiswerkvormen

2. Tips voor het omgaan met homoseksualiteit in de gymles

https://www.edudivers.nl/lesgeven/voortgezet_onderwijs/tips_voor_het_omgaan_met_homoseksualiteit_in_de_gymles

3. Tips voor het omgaan met coming-out in de klas

https://www.edudivers.nl/lesgeven/voortgezet_onderwijs/omgaan-met-coming-out

4. Toiletten gender neutraal

Transgender kinderen kunnen er last van hebben dat ze gedwongen worden om naar een toilet te gaan dat te maken heeft met hun biologische sekse in plaats van hun gewenste gender. U kunt dit verhelpen door een toiletten gender neutraal te maken:

<https://www.gsanetwerk.nl/gsa-shop/actiepakketten/het-genderneutraal-toiletpakket/>

Week tegen Pesten (18-22 september)

<https://www.weektegenpesten.com/>

De Week Tegen Pesten (half september) gaat dit jaar over online pesten. Zo'n 42% van de LHBT-jongeren heeft weleens te maken (gehad) met cyberpesten, 58% heeft ooit negatieve online reacties gekregen op zijn of haar geaardheid en meer dan één-derde is online bedreigd, meldt een Amerikaans statistiekenbureau.

Op de website van de week tegen pesten gaat men uit van het principe dat pesten moet worden opgelost door communicatie te creëren tussen de kinderen, de school en de ouders. Maar juist dat is voor LHBTI kinderen vaak een probleem, omdat zij er naar andere kinderen, op school of voor hun ouders en niet voor uitkomen en daarom dit probleem niet "samen" kunnen oplossen.

Onze suggesties:

1. **Vraag leerlingen op grond waarvan leerlingen gepest worden.** Dit is over het algemeen omdat zij "anders" zijn, niet voldoen aan de norm (bijvoorbeeld te dik zijn of een bril dragen) of onpopulair zijn. Populaire leerlingen zijn vaak ook degenen die pesten; ze houden hun populariteit door de lagere status van minder populaire

leerlingen te benadrukken. "Homoschelden" is vaak een uitdrukking hiervan: "homo" betekent immers "mietje", "watje" en zwakkeling, met als bijklank dat een jongen verwijfd is. Dat laatste maakt meteen duidelijk dat het team niet alleen gaat over (misschien onbedoelde) homofobie, maar ook over een verkapte vorm van seksisme oftewel minachting van meisjes of meisjesachtig gedrag. Door vragen te stellen over de manier van pesten en schelden, kunt u hier helderheid over scheppen onder de leerlingen en afspraken maken om specifieke vormen van pesten en schelden niet meer te doen.

2. **Benadruk dat haatdragende boodschappen wettelijk verboden zijn en dat er bovendien extra hoge straffen staan op bedreigingen die gebaseerd zijn op haat en discriminatie.** Voor veel kinderen lijkt het misschien alsof internet anoniem is en dat je er van alles kan doen, maar voor je gedrag op internet kan je net zo goed gestraft worden als in het werkelijke leven. Adviseer de slachtoffers om niet in te gaan op beledigingen en bedreigingen, maar om van meer dan incidentele haatdragende boodschappen screen prints te maken en te bewaren, zodat je er zo nodig een klacht mee kan onderbouwen of aangifte kunt doen. Dit zijn op zich geen LHBTI specifieke adviezen, maar omdat homo- en seksistische beledigingen vaker voorkomen, ook voor bij niet-LHBTI jongeren, is het goed om te benadrukken dat dit ook geldt voor beledigingen zoals in een homo, mietje en verwijfd noemen.
3. Basisonderwijs: les aan de hand van filmpje "**Shark Bait**" (10:53', bovenbouw PO, onderbouw VO) (Noors kort drama over Erlund die gepest wordt. Zijn broer moedigt Erlund aan de dader in elkaar te slaan maar Erlund vindt dat je geweld niet met geweld moet vergelden; Noors, op YouTube Engelse ondertiteling in te stellen, Nederlandse ondertitelde DVD via EduDivers te verkrijgen):
<https://www.youtube.com/watch?v=F-DSmOqqfDU>
Lestips: http://www.rainbowproject.eu/material/nl/shark_bait.htm.
4. Bovenbouw basisonderwijs en onderbouw VO: film "**Ruben**" (14:29', VO, eventueel bovenbouw PO) (kort drama over een jongen die gepest wordt en bijna zelfmoord pleegt): <https://www.youtube.com/watch?v=vX7BmZ7ay5g>

Lestips: http://www.edudivers.nl/lesgeven/voortgezet_onderwijs/rubenles/downloads-voor-docenten

5. VO: bespreek "**Coming-out video van Furtjuh**" (6.58' VO) (Coming-out blog van de bekende jongerenblogger Furtjuh):
<https://www.youtube.com/watch?v=9deWVuPHQTY>
6. Een Ierse organisatie heeft een #LoveWins extensie voor Google Chrome ontwikkeld, die als je hem installeert alle homofobe uitingen op je webpagina's verandert in vriendelijke en opbeurende uitingen. Goede oplossing voor LHBTI leerlingen die regelmatig gepest worden via internet.
<https://chrome.google.com/webstore/detail/lovewins/ljdanpfpkjjnonglglheablpmhglo>
[ma](#))

Coming-out dag (11 oktober)

Op coming-out dag wordt aandacht besteed aan het moment dat een homo, lesbienne, biseksueel of transgender (LHBT) openlijk voor zijn of haar seksuele voorkeur uitkomt: het uit de kast komen oftewel de *coming-out*. Coming-out dag vond voor het eerst plaats in 1988 in de Verenigde Staten en wordt sinds 2009 ook in Nederland gehouden. Wat je kunt doen om diversiteit te vieren en de coming-out van leerlingen te ondersteunen:

1. Hang een regenboogvlag uit.
2. Laat een regenboogzebrapad op het schoolplein of de naburige weg krijgen.
3. Organiseer een bewustwordingsactiviteit zoals een kleine tentoonstelling, bijvoorbeeld door leerlingen een opdracht te geven rond coming-out en de producten te laten zien.
4. Doe een les aan de hand van de video "**Niet op meisjes**" (18', PO bovenbouw) (De elfjarige Melvin valt niet op meisjes en legt uit hoe dat gaat):
<https://www.youtube.com/watch?v=3GI-0CtnCSs>
5. Doe een les aan de hand van de video "**Jong&Out: coming-out**" (3:44', VO) (homo, bi, en lesbische jongeren vertellen over hun coming-out):
<https://www.youtube.com/watch?v=nkf0ZPEEmpE>

6. Doe een les aan de hand van de video **"Coming-out video van Furtjuh"** (6.58' VO)
(Coming-out blog van de bekende jongerenblogger Furtjuh):
<https://www.youtube.com/watch?v=9deWVuPHQTY>
7. Doe een les aan de hand van de video **"Uitgesproken"** (13:14', VO) (kort drama over een jongen die ontdekt dat zijn beste vriend homo is en moet kiezen tussen zijn vriend en homofobe medeleerlingen): <http://www.rozeinbeeld.nl/film>

Week van Respect (begin november)

<http://www.weekvanrespect.nl/>

In de Week van Respect gaan zoveel mogelijk jongeren aan de slag om samen te zorgen voor een 'Respectzone', een omgeving waar iedereen zich veilig en gewaardeerd voelt en waar je wordt geaccepteerd zoals je bent. Uitgangspunt daarbij is dat je de ander behandelt zoals je zelf behandeld wilt worden. Onze suggesties om seksuele diversiteit aan de orde te stellen:

1. Doe een les aan de hand van de video **"Bob"** (3:10', PO bovenbouw, onderbouw VO)
(korte clip over een cavia die achter een andere cavia aangaat omdat hij denkt dat het een wijfje is, maar hij blijkt Bob te heten. Met veel discussiestof over vooroordelen: "wat je op het eerste gezicht ziet is niet altijd wat het is"):
https://www.youtube.com/watch?v=_me99f1ynMg.
Lestips: <http://www.rainbowproject.eu/material/nl/bob.htm>
2. Doe een les aan de hand van de video **"Norman"** (PO midden/bovenbouw, onderbouw VO) (5 korte videoclips van 30' over een hondje dat uitgesloten wordt omdat hij loeit in plaats van blaft; Engelse commentaarstem):
<https://www.youtube.com/user/NormanTheDog>
1: <https://www.youtube.com/watch?v=-oFMMKZxSas>
2: <https://www.youtube.com/watch?v=zp178492a7E>

- 3: <https://www.youtube.com/watch?v=55xpQiTTz50>
- 4: <https://www.youtube.com/watch?v=fkpEOnXTqmU>
- 5: <https://www.youtube.com/watch?v=sunVJPDZSVs>
3. Doe een les aan de hand van de video **"Papa's Boy"** (3:13', PO middenbouw) (Een kleine muis wilt dansen, maar zijn vader keurt dit niet goed. De vader wilt dat zijn zoon een 'man' wordt en moedigt hem aan op boksles te gaan. Het jongetje is niet enthousiast en zijn vader is erg teleurgesteld. Tot zijn zoon met zijn danstalent de hele familie muis redt van de kat): https://www.youtube.com/watch?v=vTmUpQbJ_HI;
Lestips: http://www.rainbowproject.eu/material/nl/papas_boy.htm
4. Doe een les aan de hand van de video **"Van Lucas naar Luus"** (17:56') (transgender meisje en vriendjes aan het woord): <https://www.youtube.com/watch?v=7B5HUogUG-Y>.
Lestips: <http://www.rainbowproject.eu/material/nl/lucas2luus.htm>
5. Geef een les over respect en integreer seksuele oriëntatie
(http://www.edudivers.nl/downloads/respect_2get_2give)
6. Doe een les aan de hand van de video **"Omar"** (8:55', VO/MBO, 15+) (kort drama over een zwarte jongen in de buitenwijken van Parijs. Nadat hij verliefde wordt op Arthur moet hij beslissen bij Arthur te blijven en te verhuizen of in de wijk te blijven; Frans, Engels ondertiteld): <https://www.youtube.com/watch?v=ik1dPT18tRI&t=307s>
Lestips: <http://www.rainbowproject.eu/material/nl/omar.htm>
7. Doe een les aan de hand van de video **"Homophobic or not?"** (2:11', VO) (Een jongens doet een test op straat om na te gaan of mensen homojongeren hetzelfde behandelen als heterojongeren; Engels):
<https://www.youtube.com/watch?v=mJbkJcUb1eI>
8. Een wat uitgebreidere vorm is om een actieweek te organiseren, waarin leerlingen werken aan films over seksuele diversiteit en hun school beoordelen op LHBTI vriendelijkheid. Dit kan aansluiten en/of doorlopen naar Parse Vrijdag (eerste vrijdag na sinterklaas). Laat u inspireren door bijgaand verslag van zo'n week in Amsterdam:

<http://www.edudivers.nl/doc/leiden/LEGOP-2016-Leerlingen-aan-het-woord-rond-seksuele-diversiteit-op-school.pdf>.

Paarse Vrijdag (eerste vrijdag na sinterklaas)

<https://www.gsanetwerk.nl/>; <https://www.gsanetwerk.nl/paarsevrijdag/>

Paarse Vrijdag wordt elk jaar op de eerste vrijdag na Sinterklaas op middelbare scholen en mbo's gevierd door mensen op school aan te moedigen een paar shirt aan te doen of een paars polsbandje te dragen tegen homofobie en transfobie. Dit zijn acties die vaak worden ondernomen door Gay/Straight Alliances (GSA's); groepjes van homo- en heterojongeren die de situatie voor LHBTI jongeren veiliger willen maken op school.

1. Laat leraren en leerlingen een verklaring ondertekenen tegen homofobie en transfobie.
2. Vraag de schoolleiding om een verklaring af te leggen dat de school homofobie en transfobie wil tegengaan en daar plannen voor gaat maken.
3. Doe een les aan de hand van de video Ierse videoclips over opstaan voor lesbische en homorechten:
Clip met meisje in de hoofdrol: <https://www.youtube.com/watch?v=L4Q3ABMLWos>,
Clip met jongen in de hoofdrol: <https://www.youtube.com/watch?v=IrJxqvalFxm>

Mensenrechtendag (10 december)

Het thema van mensenrechtendag is dit jaar "Sta op voor iemands rechten!".

4. Doe een les aan de hand van de video **"Papa's Boy"** (3:13', PO middenbouw, maar ook wel bruikbaar voor bespreking door brugklasleerlingen) (Een kleine muis wilt dansen, maar zijn vader keurt dit niet goed. De vader wilt dat zijn zoon een 'man' wordt en moedigt hem aan op boksles te gaan. Het jongetje is niet enthousiast en zijn vader is erg teleurgesteld. Tot zijn zoon met zijn danstalent de hele familie muis redt van de kat): https://www.youtube.com/watch?v=vTmUpQbJ_HI; Lestips: http://www.rainbowproject.eu/material/nl/papas_boy.htm

5. Doe een les aan de hand van de video Ierse videoclip over opstaan voor lesbische en homorechten:

Clip met meisje in de hoofdrol: <https://www.youtube.com/watch?v=L4Q3ABMLWos>,

Clip met jongen in de hoofdrol: <https://www.youtube.com/watch?v=lrJxqvalFxm>

Week van de Liefde (12-18 februari)

De Week van de Liefde is gericht op het voortgezet onderwijs. Sommige scholen besteden dan thematisch aandacht aan relaties en seksualiteit in de week rond Valentijnsdag. U kunt uw lessen seksuele vorming in deze week plannen, als dit past in uw rooster.

1. Doe een les aan de hand van de video **"Bob"** (3:10', PO bovenbouw, onderbouw VO)

(korte clip over een cavia die achter een andere cavia aangaat omdat hij denkt dat

het een wijfje is, maar hij blijkt Bob te heten. Met veel discussiestof over

vooroordelen: "wat je op het eerste gezicht ziet is niet altijd wat het is"):

https://www.youtube.com/watch?v=_me99f1ynMg.

Lestips: <http://www.rainbowproject.eu/material/nl/bob.htm>

2. Doe een les aan de hand van de video **"Niet op meisjes"** (18', PO bovenbouw) (De

elfjarige Melvin valt niet op meisjes en legt uit hoe dat gaat):

<https://www.youtube.com/watch?v=3GI-0CtnCSs>

3. Doe een les aan de hand van de video **"Jong&Out: verliefd"** (5:01', VO) (homo, bi, en

lesbische jongeren vertellen over verliefd zijn):

<https://www.youtube.com/watch?v=YpDfFvLOS04>

4. Doe een les aan de hand van de video "**Jong&Out: verkering**" (3:53', VO) (homo, bi, en lesbische jongeren vertellen over verkering hebben):

<https://www.youtube.com/watch?v=IQLU2AD2U-g>

5. Doe een les aan de hand van de video "**Jongens**" (1:17:05) (Sieger sport met Marc en wordt verliefd op hem. Maar Marc wil geen homo zijn..): promotieclip:

https://www.youtube.com/watch?v=_XE-PbtIwpQ, te koop voor €5,99 of 6,99 HD

International Day Against Homophobia and Transphobia (IDAHOT) (17 mei)

<http://idahot.nl/>; <http://dayagainsthomophobia.org/>

IDAHOT is een internationale actiedag die gehouden wordt op de datum (17 mei) waarop de WHO "homoseksualiteit" schraptte als ziekte (1990). Op deze dag organiseren LHBTI organisaties allerlei activiteiten die vaak als doel hebben om met reguliere organisaties in gesprek te gaan over het afschaffen van discriminerende bepalingen en het creëren van een LHBTI vriendelijk klimaat. Voor het onderwijs valt de dag op een ongelukkig moment in het schooljaar, maar mogelijk is het voor u toch een aanleiding om hier even bij stil te staan.

1. Doe een les over (homo)schelden (midden/bovenbouw PO, onderbouw VO):
<http://www.edudivers.nl/lesgeven/werkvormen/scheldwoorden>
2. In het VO: doe een les aan de hand van de Ierse videoclips over opstaan voor lesbische en homorechten:
Meisje: <https://www.youtube.com/watch?v=L4Q3ABMLWos>;
Jongen: <https://www.youtube.com/watch?v=lrJxqvalFxm>
3. Geef VO leerlingen een opdracht om uit te zoeken wat IDAHOT is, wat voor soort activiteiten worden ondernomen en daar hun klasgenoten over voor te lichten.
4. Laat leerlingen een schoolvisite doen
(http://www.edudivers.nl/lesgeven/voortgezet_onderwijs/schoolvisite), en op basis daarvan komen met aanbevelingen voor de schoolleiding voor verbetering van het schoolklimaat (begeleiding gratis aangeboden door EduDivers).

